

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 3. november 2011

Rådsmøde (udenrigsanliggender samt udvikling) den 14. november 2011

SAMLENOTAT

<u>1. Rusland</u>	<u>2</u>
<u>2. Afghanistan</u>	<u>4</u>
<u>3. Sydlige naboer.....</u>	<u>7</u>
<u>4. Serbien og Kosovo</u>	<u>9</u>
<u>5. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP).....</u>	<u>11</u>
<u>6. (Evt.) EU-USA-topmødet.....</u>	<u>13</u>
<u>7. Afrikas Horn</u>	<u>15</u>
<u>8. EU's fremtidige udviklingspolitik</u>	<u>19</u>
<u>9. Budgetstøtte.....</u>	<u>24</u>
<u>10. EU's forberedelse af det 4. højniveaumøde om bistandseffektivitet den 30. november – 1. december 2011 i Busan</u>	<u>27</u>

1. Rusland

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte EU's forberedelse af det næste halvårslige topmøde med Rusland den 15. december 2011.

2. Baggrund

Grundlaget for EU-Rusland-samarbejdet er Partnerskabs- og Samarbejdsaftalen (PCA) fra 1994. Forhandlingerne om en ny EU-Rusland samarbejdsaftale til erstatning for den delvist forældede PCA er et væsentligt spørgsmål i EU-Rusland relationerne. Forhandlingerne om en ny samarbejdsaftale, der blev indledt medio 2008, er relativt vanskelige. Det skyldes især, at Rusland ikke ønsker at inkludere kapitler om de for EU vigtige emner handel og investering. EU's hensigt er, at en ny samarbejdsaftale skal etablere et retligt bindende og regelbaseret samarbejde med Rusland inden for alle væsentlige ressortområder.

På EU-Rusland topmødet i juni 2010 blev der vedtaget en erklæring om et EU-Rusland moderniseringspartnerskab. På EU-Rusland topmøderne i december 2010 og juni 2011 blev der præsenteret opdaterede lister over fælles moderniseringsprojekter, og der var enighed om behovet for implementering af en bred vifte af projekter og reformtiltag. Fra EU's side er hensigten, at EU via moderniseringspartnerskabet kan bidrage til både økonomisk og politisk modernisering i Rusland.

Efter 18 år er forhandlingerne om Ruslands optagelse i WTO tæt på at være afsluttet, idet kun enkelte tekniske spørgsmål udestår. Georgien har dog truet med at stemme imod Ruslands optagelse i WTO. Georgien kræver ret til at føre toldkontrol på grænsen mellem Rusland og udbryderprovinserne, Abkhasien og Sydossetien. Schweiz forsøger aktivt at mægle mellem Rusland og Georgien i dette spørgsmål.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte prioriteter og tilgange for samarbejdet med Rusland, med fokus på forberedelsen af det næste halvårslige EU-Rusland topmøde, der finder sted i Bruxelles den 15. december 2011. EU-siden ventes at være præsenteret ved den faste formand for Det Europæiske Råd og kommissionsformanden. Dagsordenen for topmødet er endnu ikke afklaret. Imidlertid forventes forhandlingerne om Ruslands optagelse i WTO at være et højt prioriteret emne. Status og perspektiver for forhandlingerne om en ny EU-Rusland samarbejdsaftale vil også være et væsentligt emne. Desuden ventes status i arbejdet med EU-Rusland moderniseringspartnerskabet at blive drøftet. Endvidere forventes drøftelsen at omfatte en række emner inden for det brede EU-Rusland samarbejdsfelt, baseret på de fire såkaldte fælles rum (økonomiske rum; rummet vedr.

frihed, sikkerhed og retfærdighed; rummet vedr. ekstern sikkerhed; rummet vedr. uddannelse, videnskab og kultur). Bl.a. ventes spørgsmål vedr. menneskerettigheder i Rusland, visumspørgsmål, Ruslands og EU's rolle i forhold til de såkaldte frosne konflikter i Østeuropa og aktuelle internationale spørgsmål at blive drøftet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en videreudvikling af samarbejdet mellem EU og Rusland inden for den brede vifte af områder af fælles interesse. Regeringen støtter derfor indgåelse af en ny EU-Rusland samarbejdsaftale. Danmark lægger bl.a. vægt på, at EU's prioriteter vedr. respekt for menneskerettigheder indgår i den nye aftale, som i den nuværende EU-Rusland samarbejdsaftale (PCA). Fra dansk side lægges der vægt på, at EU står fast på centrale europæiske interesser i forhold til Rusland. Danmark støtter russisk WTO-medlemskab, hvilket vil kunne fremme samhandel og investeringer mellem Rusland og EU-landene. Danmark kan støtte, at EU's visumdialog med Rusland fortsættes, og at eventuel yderligere liberalisering sker på baggrund af opfyldelse af relevante kriterier.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes generelt at være enighed om, at det er i EU's interesse at videreudvikle samarbejdet med Rusland inden for den brede vifte af områder af fælles interesse.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Afghanistan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der er på rådsmødet lagt op til en drøftelse af situationen i Afghanistan med fokus på den forestående Afghanistan-konference den 5. december 2011 i Bonn. Der forventes i den forbindelse vedtaget et mandat til at indlede forhandlinger om en langsigtet Partnerskabs og Samarbejdsaftale mellem EU og Afghanistan samt rådskonklusioner.

2. Baggrund

Det altoverskyggende internationale fokus i øjeblikket er transitionsprocessen og arbejdet med at få skabt de rammer, der skal gøre det muligt for afghanerne selv at overtage det fulde ansvar for sikkerheden ved udgangen af 2014. Der er efterhånden også – med især Bonn-konferencen som drivkraft – ved at komme mere fokus på perspektiverne for den internationale tilstedeværelse efter 2014.

Bonn-konferencens fokus er især det civile engagement i Afghanistan, og der lagt op til tre overordnede tema-drøftelser: 1) De civile aspekter af transitionen op til 2014, 2) Det langsigtede engagement i Afghanistan og 3) Støtte til den politiske proces i Afghanistan, dvs. de afghanske bestræbelser på at gennemføre en national forsonings- og reintegrationsproces i forhold til Taliban og andre oprørsgrupper.

Transitionen er drevet af det militære spor, men den politiske og civile side er vigtig for en bæredygtig ansvarsoverdragelse. Transitionsprocessen gennemføres i faser og blev formelt sat i gang i juli 2011 med overdragelsen af de første syv provinser og distrikter, inkl. LashKar Gah (provins-hovedstaden i Helmand). Næste fase ventes udmeldt i løbet af de næste uger og ventes bl.a. at inkludere et distrikt i Helmand-provinsen.

Den civile indsats har skabt store fremskridt over årene, bl.a. er millioner af børn kommet i skole og millioner af afghanere har fået adgang til basale sundhedsydelser. Den afghanske stats svaghed er en stor udfordring for den civile side af transitionsprocessen – den langsigtede tilgang, som præger udviklingsbistanden, matcher dårligt med transitionsprocessens krav om hurtig fremdrift. Samtidig er manglende fremskridt på centrale men vanskelige områder som god regeringsførelse og korruptionsbekæmpelse en udfordring for hele transitionsprocessen. På den positive side ser det nu ud til, at IMF er klar til at indgå en ny finansieringsaftale med den afghanske regering. Aftalen har været på hold det sidste år pga. krisen omkring den korruptionsramte Kabul Bank, hvilket har blokeret store dele af den internationale bistand.

Den internationale prioritering af en politisk løsning på konflikten er steget mærkbart efter udenrigsminister Clintons udmelding om nødvendigheden af en ”diplomatisk surge” i februar 2011. Der udestår imidlertid stadig et gennembrud i forsoningsprocessen, og det er nødvendigt med endog meget stor realisme i forventningerne til et hurtigt politisk resultat. Attentatet i september på formanden for det Høje Fredsråd, tidl. præsident Rabbani – det formelle symbol på bestræbelserne på at opnå en fredsaftale – er et alvorligt tilbageslag, som har skabt endnu mere usikkerhed om mulighederne.

Bonn-konferencen ventes især at fokusere på perspektiverne for det langsigtede civile engagement efter 2014. Afghanerne er skeptiske over for hvor megen appetit, der reelt vil være på et sådant engagement, når tropperne først er trukket hjem, og de er dybt bekymrede for, om de til den tid vil blive ”glemt” af det internationale samfund. Forskellige meldinger i internationalt regi tyder på, at der kan forventes et betydeligt fald i den internationale bistand, efterhånden som tropperne forlader landet.

EU er en central aktør på den civile side, ikke mindst pga. EU's politimission, EUPOL, der har fokus på det civile politiarbejde. EU – medlemsstater og institutionerne – tegner sig i dag for tæt på en tredjedel af den samlede bistand til Afghanistan. EUPOL's nuværende mandat udløber i 2012, men ventes forlænget. Der er samtidig lokale drøftelser om øget samarbejde med NATO's polititræningsmission, NTM-A.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der forventes på rådsmødet en generel drøftelse af udviklingen i Afghanistan og en mere fokuseret drøftelse af perspektiverne for Bonn-konferencen den 5. december. Diskussionen ventes her at være koncentreret omkring især EU's langsigtede engagement i Afghanistan, og hvad EU i den anledning kan melde ud på Bonn-konferencen. I den sammenhæng ventes der på rådsmødet vedtaget et mandat til at indlede forhandlinger om en langsigtet Partnerskabs- og Samarbejdsaftale mellem EU og Afghanistan. Der ventes desuden vedtaget forholdsvis brede rådskonklusioner, der foruden at befatte sig med forventningerne til Bonn-konferencen også berører den generelle udvikling i Afghanistan.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om sagen.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Støtte til at EU støtter en fortsat og langsigtet polititræningsindsats vil skulle finansieres over EU's budget og således indirekte medføre statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er vigtigt, at der på Bonn-konferencen kommer et klart signal om fortsat international støtte til Afghanistan efter 2014. Regeringen lægger vægt på en ansvarlig og bæredygtig overdragelse af sikkerhedsansvaret til afghanerne og er indstillet på at opprioritere og øge den danske civile indsats. Regeringen ser gerne et stærkt EU-engagement i Afghanistan også efter 2014 og vil på rådsmødet arbejde for en ambitiøs udmelding fra EU på Bonn-konferencen. Regeringen er således umiddelbart positivt indstillet over for planerne om en langsigtet Partnerskabs- og Samarbejdsaftale mellem EU og Afghanistan og ser samtidig gerne, at EU på Bonn-konferencen også kan komme med en melding om, at EU er parat til en fortsat og langsigtet polititræningsindsats.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes en forholdsvis bred drøftelse på rådsmødet, og det er forventningen, at der vil blive udtrykt generel opbakning til, at EU fortsat skal spille en central rolle i Afghanistan efter 2014, og til at dette meldes klart ud på Bonn-konferencen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Afghanistan har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 13. juli 2011 (skriftlig forelæggelse).

3. Sydlige naboer

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den seneste udvikling i Mellemøsten og Nordafrika med fokus på Libyen samt evt. Syrien, Tunesien og Yemen.

2. Baggrund

Libyen blev erklæret frit den 23. oktober. Frihedserklæringen blev annonceret i Benghazi, der indtil Tripolis fald ultimo august var symbolet på oprøret mod Gadaffi. Premier- og udenrigsminister Jibril annoncerede den 22. oktober som ventet, at han træder tilbage. Overgangsrådet har nu 30 dage til at danne en egentlig Overgangsregering, hvis hovedopgave bliver gennemførelse af valg inden for 8 måneder. Det bliver en stor udfordring at gennemføre en inklusiv politisk transition, hvor der sikres passende optagelse af alle regioner og strømninger i befolkningen i landets ledelse samtidig med, at der skal etableres en bæredygtig økonomi, der ikke kun bygger på olie-indtægter. Dertil kommer behovet for sikkerhedsmæssig stabilisering af Libyen, herunder at bringe de forskellige militser under Overgangsrådets kommando og integrere dem i libysk forsvar eller demobilisere dem.

Overgangsrådet har nedsat et særligt udvalg, der skal undersøge omstændighederne omkring Gadaffis død den 20. oktober. Undersøgelsen skal tjene til at få klarhed og undgå rygter og mytedannelser, der kan vanskeliggøre forsoningsprocessen. Overgangsrådet har samtidig udtalt, at der vil ske retsforfølgning af de eventuelt skyldige bag Gadaffis død. Der har været kontakter mellem den Internationale Straffedomstol i Haag og personer tæt på Gadaffis søn og mulige afløser, Saif al-Islam Gadaffi, med henblik på dennes overgivelse til den Internationale Straffedomstol i Haag. Gadaffis efterretningschef al-Senoussi, der ligeledes er eftersøgt af den Internationale Straffedomstol, er fortsat ikke fundet.

Situationen i Syrien er fortsat fastlåst. Gadaffis død i Libyen førte til en mindre stigning i antallet af demonstranter, og demonstrationerne fortsætter. Regimet fastholder den voldelige offensiv mod de byer, der i særlig høj grad har været centre for oprøret, og har i stigende grad haft held med at ”vinde” disse byer tilbage. I slutningen af oktober indledtes endnu en offensiv mod konflikten mest voldelige center, den centrale by Homs, hvor der siden har været voldsomme kampe med et stort antal dræbte på begge sider. Det Syriske Nationalråd (Syrian National Council), der blev dannet i starten af oktober er fortsat det bedste bud på en platform, der kan samle oppositionen, men egentlige resultater af rådets arbejde udestår. Den Arabiske Liga har på et særmøde om Syrien lanceret et forsøg på at mægle imellem regimet og oppositionen. Det er fortsat usikkert, hvad disse bestræbelser munder ud i, men det er tvivlsomt om størstedelen af oppositionen ønsker at indgå i dialog med regimet.

Tunesien afholdt den 23. oktober valg til en grundlovgivende forsamling, der ud over udformningen af landets nye grundlov også skal vedtage den valglov, som skal ligge til grund for det første parlaments- og præsidentvalg. Det moderate islamistiske parti Ennahda vandt 90 af samlingens 217 sæder og forventes at danne en koalitionsregering sammen med to mindre partier.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Rådet ventes som opfølgning på drøftelserne på Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 10.-11. oktober 2011 at drøfte udviklingen i EU's sydlige nabolande.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om, at EU skal bidrage til stabiliseringen i Libyen, og at den politiske proces må være så inklusiv som muligt, at en ny libysk stat må bygge på demokrati og respekt for menneskerettighederne, samt at en forsoningsproces må fremmes. Der forventes også enighed blandt medlemslandene om en drøftelse af situationen i Syrien og evt. vedtagelse af yderligere stramninger af sanktionsregimet i Syrien. Endelig ventes der at være enighed om, at EU byder gennemførelsen af valg og den høje valgdeltagelse i Tunesien velkommen.

11. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter EU's arbejde med genopbygningsfasen i Libyen og støtter, at EU understreger at den politiske proces må være så inklusiv som muligt, at en ny libysk stat må bygge på demokrati og respekt for menneskerettighederne, samt at en forsoningsproces må fremmes. Regeringen støtter en drøftelse af situationen i Syrien og evt. vedtagelse af yderligere stramninger af sanktionsregimet i Syrien. Endelig støtter regeringen, at EU byder gennemførelsen af valg og den høje valgdeltagelse i Tunesien velkommen.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's sydlige naboer har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. oktober 2011 til orientering.

4. Serbien og Kosovo

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af situationen i Serbien og Kosovo.

2. Baggrund

Den sikkerhedsmæssige situation ved grænsen mellem Serbien og Kosovo har udviklet sig i bekymrende retning siden sommeren 2011. Da det i juli 2011 ikke kunne lykkes at finde et kompromis mellem Beograd og Pristina i spørgsmålet om toldstempler for varer med oprindelse i Kosovo, besluttede Kosovos myndigheder at iværksætte en handelsembargo mod varer fra Serbien. Det førte til uroligheder ved flere grænseovergange, og KFOR og EULEX måtte indsætte styrker ved de omstridte grænseovergange mellem Serbien og det etnisk-serbisk dominerede nordlige Kosovo. Situationen i det nordlige Kosovo er fortsat spændt, og der er lejlighedsvis uro i området. Der er i regi af den EU-faciliterede dialog mellem Beograd og Pristina nu fundet et kompromis fsva. selve spørgsmålet om toldstempler, men der er ikke enighed om, hvorledes toldstemplerne i praksis skal kontrolleres, dvs. om hvem der skal bemande de omstridte grænseovergange, og hvorledes provenuet skal fordeles.

Den EU-faciliterede dialog mellem parterne blev igangsat den 8.-9. marts i år, og den gav indledningsvis anledning til stor optimisme, idet en række aftaler blev indgået i løbet af de første dialogmøder. EU har over for parterne understreget vigtigheden af, at dialogen bliver genoptaget, og at den afføder konkrete resultater. Der bliver fortsat afholdt implementeringsmøder om de allerede indgåede aftaler, men dialogprocessen er endnu ikke genoptaget fsva. nye dialogemner. Det noteres, at der de sidste uger har lydt mere forsonlige toner fra såvel Beograd som Pristina ift. en genoptagelse af dialogen. Ikke mindst Serbien vurderes at have en stor interesse i, at dialogen igen kommer på ret køl. Kommissionen fremlagde den 12. oktober sin udtalelse om Serbiens medlemskabsansøgning. Udtalelsen noterede sig de opnåede reformfremskridt i Serbien og herunder ikke mindst den succesfulde tilfangetagelse og udlevering af de to tilbageværende krigsforbrydertiltalte, Ratko Mladic og Goran Hadzic. Kommissionen anbefalede på den baggrund, at Serbien tildeles kandidatstatus under forudsætning af, at Beograd i de kommende måneder genoptager dialogen med Pristina og fortsætter implementeringen af de allerede indgåede aftaler. Derudover anbefalede Kommissionen, at optagelsesforhandlinger med landet påbegyndes, så snart Serbien har taget skridt til at normalisere forholdet til Kosovo. Spørgsmålet om eventuel tildeling af kandidatstatus til Serbien samt indledning af optagelsesforhandlinger ventes drøftet på et senere rådsmøde.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte situationen i Serbien og Kosovo. Der forventes en orientering om status for den EU-faciliterede dialog mellem Serbien og Kosovo samt eventuelt en indledende drøftelse af perspektiverne for tildeling af kandidatstatus til Serbien under forudsætning af, at Beograd i de kommende måneder genoptager dialogen med Pristina. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark finder det vigtigt, at dialogen mellem Serbien og Kosovo, som EU har påtaget sig at facilitere, genoptages. Fra dansk side støttes Kommissionens anbefaling om, at Serbien tildeles kandidatstatus, under forudsætning af at Beograd i de kommende måneder genoptager dialogen med Pristina og fortsætter implementeringen af de allerede indgåede aftaler.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt enighed om synspunkter svarende til de danske.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Spørgsmålet om den EU-faciliterede dialog mellem Serbien og Kosovo blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 17. marts 2011.

5. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet forventes at have en uformel drøftelse om status på CSDP-området.

2. Baggrund

Den såkaldte Weimar-gruppe (Frankrig, Tyskland, Polen) forsøgte i december 2010 med et brev til udenrigsrepræsentanten at tilføre arbejdet med at styrke EU's krisestyringskapacitet og forsvarssamarbejde ny dynamik. Udenrigsrepræsentanten udarbejdede i forlængelse heraf en CSDP-rapport i juli 2011, hvor udfordringerne blev ridset op. Weimargruppen samt Italien og Spanien bad efterfølgende udenrigsrepræsentanten komme med bud på, hvorledes konkrete fremskridt ville kunne opnås inden årets udgang.

I udenrigsrepræsentantens rapport fremføres det, at behovet for at dele og samordne de militære ressourcer (pooling and sharing) er vigtigere end nogensinde før pga. den finansielle krise, der sætter forsvarsbudgetterne under pres i alle medlemslandene. Rapporten fokuserer endvidere bl.a. på, hvordan EU's evne til effektiv krisestyring kan forbedres gennem bedre udnyttelse af civil-militære synergier, samtænkning, udvikling af EU's kampgrupper og etablering af en civil-militær føringskapacitet (dvs. et permanent EU-hovedkvarter for civile og militære operationer). Et forsøg på at følge rapporten op med rådskonklusioner på mødet i Udenrigsrådet i juli 2011 faldt til jorden pga. manglende enighed om henvisning til oprettelse af et permanent EU-hovedkvarter for civile og militære operationer. Der arbejdes aktuelt på at finde en fælles forståelse på dette punkt, der vil kunne bane vej for rådskonklusioner inden årets udgang.

I forhold til det konkrete missionssamarbejde står man i flere sammenhænge aktuelt med udfordringer i forhold til styrkegenereringen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Drøftelsen, der er uformel, forventes at fokusere på overordnede spørgsmål i relation til, hvordan man styrker CSDP'en i lyset af udenrigsrepræsentantens forslag samt på tilvejebringelse af fornødne styrkebidrag til EU's militære og civile missioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt en styrkelse af CSDP's kapacitet. Man mener endvidere fra dansk side, at den civile del af CSDP'en er vigtig og bør prioriteres. Som følge af forsvarsforbeholdet deltager Danmark ikke i foranstaltninger, der har indvirkning på forsvarsområdet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning blandt medlemslandene til, at arbejdet med at finde måder at styrke CSDP'en på fortsætter.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udviklingen af CSDP'en har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 13. juli 2011 (skriftlig forelæggelse).

6. (Evt.) EU-USA-topmødet

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af EU-USA-topmødet, som forventes afholdt den 28. november 2010 i Washington. Der ventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Det næste EU-USA topmøde forventes afholdt i Washington den 28. november 2011, men datoen er endnu ikke endeligt bekræftet fra amerikansk side. EU vil være repræsenteret af den faste formand for Det Europæiske Råd Van Rompuy, kommissionsformand Barroso og udenrigsrepræsentant Ashton. Et møde i Det Transatlantiske Økonomiske Råd (Transatlantic Economic Council – TEC) vil blive afholdt dagen efter topmødet. Det er endnu ikke bekræftet, om der også vil blive afholdt EU-USA Energirådsmøde.

Dagsordenen for topmødet er endnu ikke fastlagt, idet der afventes et udspil fra amerikansk side. Dagsordenen forventes at være fokuseret på nogle få emner med hovedvægt på økonomi. Blandt de sikkerheds- og udenrigspolitiske emner, som formentlig sættes på dagsordenen, er det arabiske forår, herunder Libyen, samt ”Emerging Economies”, herunder Kina og Rusland. Andre emner ventes at blive krisestyring og strategisk samarbejde i forhold til ”Emerging powers”.

Blandt EU-medlemslandene er der bred enighed om, at topmødets dagsorden skal være kort og fokuseret med hovedvægt på økonomi, vækst og jobskabelse. Flere EU-lande har dog fremsat en række forslag til udenrigspolitiske emner, som også ønskes drøftet på topmødet – bl.a. Afghanistan/Pakistan, relationerne til østlige naboer, cybersikkerhed og den Mellemøstlige Fredsproces. Der forventes udsendt en kort fælleserklæring (under to sider) efter mødet. Et amerikansk udspil til erklæringen afventes.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Udenrigsrådet ventes at drøfte EU/USA-topmødet, som forventes afholdt i Washington den 28. november 2011 med økonomi som hovedtema.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side lægger man stor vægt på, at det transatlantiske samarbejde udbygges og styrkes. Danmark ønsker, at dagsordenen for topmødet skal være fokuseret på nogle få operative, strategiske emner med udsigter til konkret og dynamisk EU-USA-samarbejde på områder, hvor der kan tilføres merværdi og opnås konkrete, realiserbare resultater. Topmødets slutterklæring skal være kort og formidle resultaterne af mødet på en letforståelig måde.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er enighed blandt EU-landene om, at EU-USA-topmødet skal være fokuseret på nogle få emner med hovedvægten på økonomi.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Afrikas Horn

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet den 14.-15. november forventes det, at udenrigsministrene vil vedtage en strategisk ramme for Afrikas Horn og i den anledning drøfte den politiske udvikling samt hungersnøden, herunder situationen i Somalia. Det forventes at udviklingsministrene vil have en mere detaljeret diskussion af EU's og medlemslandenes svar på hungersnøden i regionen, problemet med humanitær adgang, beskyttelse af udsendt humanitært personale og se på koblingerne mellem humanitære og udviklingsbistandsmæssige indsatser. Det forventes, at en særlig repræsentant for Afrikas Horn udpeges på udenrigsrådet i december 2011.

2. Baggrund

Situationen på Afrikas Horn, hvor intern konflikt historisk set har omfattende regionale og internationale konsekvenser, nødvendiggør en koordineret og sammenhængende tilgang for EU's indsats. EU har ultimo 2009 vedtaget en politik for Afrikas Horn, der bl.a. foreslår, at der skal udnævnes en særlig EU repræsentant for Afrikas Horn. Den strategiske ramme for EU's politik sigter på at udmønte politikken.

Situationen i Somalia må fortsat betegnes som kritisk men med visse lyspunkter. Den somaliske overgangsregering har generelt været plaget af interne modsætninger og har ikke for alvor formået at sætte sig i spidsen for en politisk proces, der kan lede til afslutning af konflikten i landet. Der er imidlertid kommet en ny dynamik med vedtagelsen af Mogadishu-køreplanen fra september i år, der har fået bred tilslutning fra regionerne Puntland og Galmudug samt fra anti-Shabaab bevægelsen Al Sunnah wal Jamma. Køreplanen udgør rammen for det politiske arbejde i det kommende år, herunder udarbejdelsen af en forfatning.

På landjorden er Al Shabaab kommet i defensiven og har trukket sig ud af Mogadishu. Kenya indledte den 15. oktober 2011 en militær kampagne mod Al Shabaab og har p.t. tropper ca. 100 km inde på Somalisk territorium. Den militære kampagne er støttet af landene i regionen, herunder Etiopien, Uganda samt overgangsregeringen i Mogadishu omend det er uklart, hvilket strategisk militært mål Kenya har med operationen og hvor længe den forventes at vare.

Den humanitære situation i Somalia er fortsat alvorlig. Langvarig tørke er blevet afløst af meget omfattende nedbørsmængder i dele af landet, hvilket har medført yderligere adgangsproblemer for humanitær bistand, samtidig med at risikoen for vandbårne sygdomme er kraftigt stigende.

Nedbøren vil ikke afhjælpe hungersituationen på kort eller mellem-langt sigt, dels fordi der vil gå tid før høsten kan bringes i hus, men især fordi den hidtidige tørke har ramt så hårdt, at der skal meget mere til for at få landbrug mv. på fode igen. Den humanitære krise kan på den baggrund forventes at fortsætte langt ind i 2012.

Samtidig har den igangværende kenyanske militære kampagne gjort det langt vanskeligere for somaliere at søge bistand og tryghed i Kenya. Antallet af mennesker, der har krydset grænsen fra

Somalia er således faldet fra 3.400 i forrige uge til 100 i den sidste uge. Situationen er meget bekymrende set fra et beskyttelsesperspektiv.

FN estimerer, at i alt 13,3 mio. mennesker er berørt af krisen på Afrikas Horn. Heraf oplever 4 millioner mennesker i Somalia mangel på fødevarer. Tallene for underernæring og dødelighed er stigende, specielt i Somalia, hvor 450.000 børn ifølge FN er underernærede. Der har været kole-raudbrud i Mogadishu og en række andre lokaliteter inden for de sidste to måneder. Blandt internt fordrevne i Mogadishu rapporteredes dødeligheden blandt børn for to uger siden at ligge på 15,43 per 10.000 per dag (hvilket kan sammenholdes med, at hungersnød erklæres når dødeligheden overstiger 2 per 10.000). Også situationen i Kenya og Etiopien forværres.

En mere positiv udvikling i Somalia er af stor betydning for udviklingen på hele Afrikas Horn.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

På rådsmødet forventes godkendelse af EU's strategiske ramme for Afrikas Horn, en fortsættelse af EU's politik for Afrikas Horn, som blev vedtaget i 2009. Strategien tager udgangspunkt i den regionale situation, og hvorledes EU kan bidrage til fremme af fred og stabilitet. Målsætningen er, at strategien skal udgøre en fælles integreret ramme for EU's engagement på Afrikas Horn, som skal sikre koordination og synergi mellem EU's mange instrumenter samt øget indflydelse gennem kontinuitet i EU's deltagelse i internationale og regionale møder om Afrikas Horn.

Der lægges op til, at EU udpeger en særlig repræsentant for Afrikas Horn, som - i tæt samarbejde med EU's særlige repræsentant for Sudan og regionale og internationale aktører - skal bidrage til gennemførelsen af strategien.

Der lægges op til, at strategien har følgende prioriteter med henblik på at gennemføre EU's overordnede målsætninger:

- Fremme af demokrati, god regeringsførelse og respekt for menneskerettighederne.
- Bistå lande, regionen og internationale organisationer med konfliktløsning, især i Somalia og Sudan og forebygge konflikter i at bryde ud.
- Sikre at ustabiliteten i regionen ikke trues sikkerheden uden for regionen, bl.a. gennem pirateri, terrorisme og migration.
- Fremme bestræbelser på økonomisk vækst for at begrænse fattigdommen, øge velstanden og få positivt udbytte af globaliseringen.
- Støtte politisk og økonomisk regional integration og styrke de regionale organisationers rolle for at få udbytte af de positive tendenser og udvikling på tværs af nationale grænser.

- Styrke sammenhængen, kvaliteten, indflydelsen og synligheden af EU's omfattende indsats i regionen, herunder gennem den særlige repræsentant for Afrikas Horn.
- Styrke modstandskraften overfor kriser og katastrofer ved at skabe styrket sammenhæng mellem humanitær bistand og udviklingsbistand inden for et langsigtet perspektiv.

Desuden forventes den humanitære krise i Somalia at være genstand for en mere detaljeret drøftelse blandt udviklingsministrene blandt med henblik på at sikre en bedre kobling mellem den mere kortsigtede humanitære bistand og den langsigtede udviklingsindsats for at styrke befolkningens evne til at håndtere indvirkningerne fra de klimatiske forandringer i almindelighed og den nuværende tørke i særdeleshed.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens holdning

Danmark støtter op om en strategisk ramme for EU's indsats på Afrikas Horn og de Rådskonklusioner som kan ventes vedtaget. Udviklingen af en regional strategisk ramme er i tråd med principperne i Danmarks politikpapir for Somalia og regeringens pirateristrategi. Man vil kunne støtte, at EU lægger pres på den somaliske regering og de regionale partnere for at skabe fremdrift i gennemførelsen af Mogadishu-køreplanen. Desuden vil man fra dansk side kunne markere et ønske om sammen med ligesindede medlemsstater og kommissionen at fremme bedre koblinger mellem den humanitære indsats og den langsigtede bistand med henblik på at styrke befolkningens evne til at håndtere indvirkningerne fra konflikten og klimaforandringerne, herunder tørke. Regeringen vil i den forbindelse arbejde aktivt for en langt tættere strategisk og operationel sammenhæng mellem den humanitære bistand og udviklingsstanden på Afrikas Horn.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes bred opbakning til den strategiske ramme for Afrikas Horn. Der er enighed om de overordnede principper, omend fortsat diskussion om dele af teksten, bl.a. hvorvidt Sudan skal være omfattet. Flere medlemslande støtter forsøget på at styrke sammenhængen mellem humanitær bistand og udviklingsbistand med henblik på at styrke befolkningens fødevarer sikkerhed og generelle modstandskraft overfor kriser og katastrofer.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

8. EU's fremtidige udviklingspolitik

KOM (2011) 0637

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at have en indledende drøftelse af Kommissionens meddelelse om EU's fremtidige udviklingspolitik. Fornyelsen af EU's udviklingssamarbejde skal bl.a. ses i lyset af behovet for at inddrage globale udfordringer som migration, klimaforandringer, og sikkerhed samt effektivisere EU's udviklingsbistand med henblik på at opnå øgede resultater.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 13. oktober meddelelsen *"Forøget virkning af EU's udviklingspolitik: en dagsorden for forandring"*. Formålet er at forny EU's udviklingspolitik bl.a. i medfør af Lissabon-traktatens nye institutionelle rammer og i lyset af globale udfordringer som migration, klimaforandringer, og sikkerhed. Meddelelsen bygger bl.a. på resultatet af den offentlige høring af grønbogen *"EU Udviklingspolitik til støtte for inklusiv vækst og bæredygtig udvikling"* (KOM (2010) 629) af 15. november 2010.

Kommissionens meddelelse erstatter ikke, men supplerer den europæiske konsensus på udviklingsområdet (2005), som fastlægger målsætningerne og principperne for det europæiske udviklingssamarbejde. I meddelelsen understreges, at udryddelse af fattigdom fortsat vil være det overordnede mål for EU's udviklingspolitik, men at udviklingspolitikken også kan adressere andre globale udfordringer samt bidrage til Europa2020-strategien. Der er et stærkere fokus på fælles værdier og engagement, gensidig ansvarlighed for resultater med en stærkere kobling til god regeringsførelse, demokrati og respekt for menneskerettigheder.

Kommissionen forslår at koncentrere den fremtidige bistand på færre sektorer, herunder bl.a. inklusiv og bæredygtig vækst, herunder jobskabelse samt landbrug og energi.

Kommissionen introducerer desuden differentierede partnerskaber, hvilket indebærer at Kommissionen vil prioritere udviklingssamarbejdet målrettet "hvor der er størst behov, og hvor midlerne har den største virkning". Blandt andet ønsker Kommissionen at give særlig opmærksomhed til EU's naboskab og Afrika syd for Sahara, samt udfase gavebaseret bistand til mere udviklede udviklingslande. Desuden lægges der op til en mere differentieret tilgang til anvendelse af bistandsformer (bl.a. blanding af lån og gavebistand) samt øget koordination og arbejdsdeling mellem EU's medlemslande til støtte for et mere effektivt og resultatorienteret udviklingssamarbejde.

3. Hjemmelsgrundlag

Hjemmelsgrundlaget er ikke relevant

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmål om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionen ventes på rådsmødet at præsentere meddelelsen. Der forventes en indledende politisk drøftelse med særlig fokus på Kommissionens forslag til differentierede partnerskaber samt øget arbejdsdeling mellem EU-landene, herunder mulighed for fælles programmering. Drøftelserne vil fortsætte under dansk formandskab, hvor der ventes truffet endelig beslutning i Rådet om sagen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring hos Concord Danmark og 92-gruppen. Alene Concord Danmark har svaret:

Når man sammenligner med grønbogen fra 2010, er der sket markante forbedringer. Meddelelsen "Agenda for Change" (En dagsorden for forandring) er gået fra at være en meget snævert udlagt strategi med fokus på privatsektorbistand og energisektoren til et bredere og mere nuanceret bud på en europæisk udviklingspolitik. Det er positivt at EU fastholder den klare målsætning om sammenhængen mellem udvikling, god regeringsførelse og menneskerettigheder som også er centralt i den Europæiske Konsensus om Udvikling. Strategien giver til gengæld ikke svar på hvordan det nye fokus på jobskabelse, privatsektordrevet økonomisk vækst og bæredygtig energi vil sikre en bred fattigdomsreducerende effekt.

Manglen på konkrete målsætninger i Agenda for change er generelt en kæmpe udfordring. Strategien indeholder kun få konkrete målsætninger og ingen klare bud på hvordan strategien skal implementeres. I modsætning til tidligere udkast skal strategien omfavnes ("embracing") og ikke implementeres og bliver derfor ikke fulgt op af en handlingsplan. Det er derfor uigennemskueligt hvordan Agenda for change i praksis vil påvirke eksisterende EU politikker og institutioner og hvordan nye tiltag som differentiering og privatsektorstøtte skal gennemføres. Det forlyder, at EU i det nye udviklingsinstrument (DCI) vil lægge op til en geografisk fokusering af indsatsen og derfor allerede er startet på at udmønte strategien. Men dette sker uden forudgående konsekvensanalyser eller dialog med relevante stakeholders.

Concord Danmark savner et større mod til nytænkning i EU's nye udviklingsstrategi. Agenda for change tackler ikke den voksende mistillid som mange udviklingslande nærer til EU. EU-kommissionen mister derfor en unik mulighed for en mere gennemgribende forandring af EU's udviklingspolitik og dermed en styrkelse af EU's globale rolle i verden. Den manglende nytænkning risikerer i værste fald at spille EU af banen som den foretrukne samarbejdspartner for mange af verdens fattigste lande. Danmark må derfor ifm. rådskonklusionerne om Agenda for Change, arbejde for at redefinere EU's udviklingspolitiske rolle med udgangspunkt i Lissabon-traktatens målsætninger om fattigdomsbekæmpelse og kohærens og sikre at EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske interesser ikke står i vejen for et reelt partnerskab med verdens fattigste. Vi savner en henvisning og dermed en anerkendelse

af EU's egeninteresser i udviklingslandene og de potentielle skadelige effekter af EU's øvrige politikområder i Agenda for change. Der er f.eks. ingen henvisninger til forhandlingerne om bilaterale handelsaftaler med AVS landene (EPAs) eller EU's fælles landbrugsordninger.

Politikkohærens for udvikling (PCD):

Det er svært at opbygge et ligeværdigt tillidsforhold, når EU's egne interesser står i vejen for et reelt partnerskab med verdens fattigste. Agenda for Change bør derfor have politikkoherens som det centrale omdrejningspunkt i EU's udviklingspolitik med en ambition om, at EU-kommissionen bliver den policy drivende aktør for politikkoherens i EU og medlemslandene. Politikkoherens for udvikling er ikke et "add-on" - men et overordnet princip, som bør styre og guide EU's fremtidige udviklingspolitik. Dette fremgår også af Lissabon-traktaten (artikel 208), som anerkender den klare sammenhæng mellem fattigdomsbekæmpelse og politikkoherens. Danmark må derfor arbejde for, at EU-kommissionen proaktivt inddrager alle relevante politikområder, herunder handel, klima, landbrug, migration og udenrigspolitikken, i bestræbelserne på at nå målsætningen om fattigdomsbekæmpelse. En Europæisk udviklingsstrategi må derfor omfatte mere end udviklingsbistand, som ikke kan skabe udvikling for verdens fattigste alene.

Civilsamfundets rolle:

Concord finder det problematisk, at Agenda for Change ikke definerer en klar rolle for civilsamfundet i EU's udviklingssamarbejde. Tværtimod anlægger strategien et meget snævert syn på civilsamfundets rolle, som vagthunde, når modtagerlandenes regeringer fejler på demokrati og menneskerettigheder. OECD har tidligere kritiseret EU for hovedsageligt at støtte mindre og enkeltstående NGO-aktiviteter, i stedet for en mere strategisk og langsigtet støtte. Men med Lissabon-traktaten har EU forpligtet sig til at styrke inddragelsen og involveringen af de folkelige organisationer. Concord Danmark mener derfor også, at Agenda for change bør anerkende civilsamfundet som en strategisk partner i EU's udviklingssamarbejde i sin egen ret. Danmark må derfor sikre, at rådskonklusionerne til Agenda for Change, anerkender civilsamfundet som en forudsætning for fattigdomsbekæmpelse i kraft dens helt særlige rolle omkring fortalervirksomhed for befolkningers politiske, økonomiske og sociale rettigheder. Agenda for Change bør derfor have en central målsætning om, at skabe bedre rammer for civilsamfundets deltagelse og arbejde i udviklingslandene. En konkret udmøntning vil oplagt være en opdatering af EU's civilsamfundsstrategi fra 2002, som samtidig forankrer resultaterne fra Structured Dialogue processen samt relevante resultater fra højniveaumødet om Aid Effectiveness i Busan. Dette er ydermere aktuelt i lyset af revisionen af den europæiske naboskabspolitik, som i langt højere grad må fokusere på civilsamfundets rolle for at understøtte den demokratiske udvikling i Nordafrika.

En rettighedsbaseret udvikling:

Concord Danmark så gerne et endnu stærkere fokus på rettigheder (politiske, økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder) i EU's udviklingspolitik. Disse rettigheder er allerede tiltrådt af de fleste lande og kunne i højere grad bruges af EU som en ramme udviklingspolitikken. Konkret kunne der i afsnittet om partnerskaber f.eks. tilføjes at et af "allocation criteria" skulle være at modtagerlandet demonstrerer systematisk arbejde hen imod opfyldelse af rettigheder – for eksempel indenfor landbrug ved at referere til mekanismerne i FAOs Voluntary Guidelines for at sikre retten til mad. I arbejdet med at fremme EU's arbejde med reformer af nationale politikker og synkronisering med modtagerlandenes egne strategier, kunne EU ligeledes spille en rolle for at sikre fremskridt hen imod stigende opfyldelse af rettigheder og etablering af nationale mekanismer for at befolkningen kan kræve opfyldelse af disse rettigheder (justiciability mechanisms).

Differentiering:

Agenda for change lægger op til en geografisk fokusering af EU's udviklingssamarbejde med fokus på EU's nabolande og Afrika syd for Sahara. I 2009 udgjorde EU bistanden til mellem-indkomstlandene (MIC) 15% af

bistanden til AVS landene, 52% af bistanden til DCI landene og 100% af bistanden til ENPI landene. EU bistanden til Brasilien, Indien, Kina og Sydafrika udgjorde omkring 200 mio. euro i 2010, hvoraf mere end halvdelen gik til Sydafrika. EU bistanden til Brasilien, Indien og Kina udgør derfor forsvindende lidt og det vil ikke kunne mærkes hvis EU stoppede bistanden til disse tre lande. Men differentiering vil også få konsekvenser for lande som Zambia og Namibia. Brede kategorier som middelindkomstlande er derfor et utilstrækkeligt beslutningsgrundlag og må kombineres med omfattende fattigdomsanalyser af de enkelte lande. Concord Danmark mener helt overordnet, at kriterierne for tildeling af bistand må tage udgangspunkt i målsætningen om fattigdomsbekæmpelse og opnåelse af FN's Millennium Development Goals.

Inklusiv vækst og den private sektor:

Concord Danmark støtter naturligvis prioriteringen af økonomisk vækst, som en forudsætning for en langsigtet bæredygtig udvikling. Men det er helt afgørende at væksten er bred og inklusiv og understøttes af forskellige omfordelingsinstrumenter, som kommer de fattigste til gode. Ellers er der ingen garantier for, at væksten ikke blot bidrager til mere fattigdom og større ulighed, og dermed undermineres målsætningen om fattigdomsbekæmpelse. Concord Danmark støtter derfor fokuseringen på de sociale sektorer og udviklingen af landbrugssektoren med fokus på småbønders bæredygtige landbrugsmetoder. Men der er helt afgørende, at EU har fokus på de fattigste lande og befolkningsgrupper, herunder et særligt fokus på kvinder, som ofte ikke får gavn af den økonomiske vækst. Derfor må der udarbejdes grundige analyser og impact assessments af fremtidige indsatser indenfor de sociale sektorer og landbrugssektoren. Også på dette område bør politikkoherens stå centralt, for at sikre at EU's egen energipolitik med fokus på ikke-bæredygtige biobrændstoffer ikke bidrager til land-grabbing og dermed underminerer udviklingen af udviklingslandenes landbrugssektor.

Concord Danmark mener samtidig, at EU-kommissionen må stille større krav om ansvarlighed til private virksomheder om overholdelse af menneskerettigheder, miljø og arbejdstagerrettigheder. Frivillighed duer ikke og virksomhederne må indarbejde due diligence og foretage gennemsigtige rapporteringer kombineret med klare krav fra EU-kommissionen til de virksomheder, som indgår i det europæiske udviklingssamarbejde.

Låne- og gavebistand:

Concord Danmark finder det helt afgørende, at innovative finansielle instrumenter og blandingen af låne- og gavebistand kun bruges såfremt det sikres at det målsætningen om fattigdomsbekæmpelse står centralt i alle dele af finansieringstiltagene. Erfaringerne om god udviklingsbistand som er nedfældet i principperne om transparens, deltagelse og overholdelse af standarder skal også gælde EU-kommissionens støtte til de finansielle institutioner. Concord Danmark mener derfor ikke, at der bør ydes lånebistand til fattigdomsorienterede projekter, som kun bør støttes med gavebistand.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt enig i behovet for en fornyelse af EU's udviklingspolitik, også i lyset af de muligheder for et tættere samspil med EU's forskellige politikker og instrumenter, der er skabt med Lissabon-traktaten. Kommissionens initiativ til en opdatering af udviklingspolitikken er velkomment. Regeringen har med tilfredshed noteret sig, at der lægges op til et fortsat fokus på fattigdomsbekæmpelse som omdrejningspunktet for EU's udviklingspolitik. Regeringen er som udgangspunkt enig i behovet for at give højere prioritet til de hovedmålsætninger, som skitseres i meddelelsen, herunder at fokusere og tilpasse udviklingssamarbejdet til partnerlandenes behov.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De fleste medlemsstater ventes at være positive over for den nye meddelelse om udviklingspolitik.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

9. Budgetstøtte

KOM (2011) 0638

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet vil på baggrund af Kommissionens nye meddelelse om EU's fremtidige tilgang til budgetstøtte til tredjelande have en første indledende drøftelse af forslagene til, hvordan Kommissionen fremtidigt skal administrere brugen af budgetstøtteinstrumentet, og hvordan EU bedre koordinerer tilgangen til budgetstøtte i udviklingslandene.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 13. oktober 2011 meddelelsen "EU's fremtidige tilgang til budgetstøtte til tredjelande". Meddelelsen bygger bl.a. på resultatet af den offentlige høring om Kommissionens grønbog offentliggjort den 19. oktober 2010 om den fremtidige tilgang til budgetstøtte (KOM (2010) 586), som Folketingets Europaudvalg og Udenrigsudvalg afgav skriftligt høringssvar på den 22. december 2010.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Ifølge Kommissionens meddelelse er budgetstøtte en bistandsform, som indebærer en politik-dialog, finansielle overførsler til partnerlandets statskasse, evaluering af indsatsen og kapacitets-opbygning inden for rammerne af partnerskab og gensidig ansvarlighed. Den bør ikke ses som et mål i sig selv, men som et middel til at levere en bedre bistand og realisere målene om bæredygtig udvikling ved at fremme partnerlandenes ejerskab over udviklingspolitikker og reformer.

I meddelelsen skitserer Kommissionen en ny politik for budgetstøtte og fremlægger en række politikforslag om en EU-koordineret tilgang. Formålet er at tilpasse budgetstøttepolitikken til den politiske udvikling, bl.a. Lissabon-traktaten, og gøre EU's budgetstøtte til et mere effektivt virkemiddel. Disse forslag udgør også henstillinger til medlemsstaterne angående deres bilaterale budgetstøtte med det formål at opnå en koordineret tilgang i hele EU. Rådet vil på baggrund af Kommissionens nye meddelelse have en første indledende drøftelse af forslagene til, hvordan Kommissionen fremtidigt skal administrere brugen af budgetstøtteinstrumentet, og hvordan EU bedre koordinerer tilgangen til budgetstøtte i udviklingslandene. Drøftelserne vil fortsætte under dansk formandskab, hvor der ventes truffet endelig beslutning i Rådet om sagen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Meddelelsen er sendt i høring hos 92-gruppen og Concord Danmark, der repræsenterer danske private organisationer, som arbejder med udviklingsspørgsmål og - for Concord Danmarks vedkommende - EU's udviklingspolitik. Concord Danmark har anført følgende:

”Concord Danmark anser budgetstøtte som et centralt instrument i europæisk udviklingsbistand, fordi det skaber større forudsigelighed, mulighed for langsigtet planlægning og ejerskab til landenes egne udviklings-mål. Vi ved at brugen af budgetstøtte har en markant positiv effekt på investeringerne i de sociale sektorer. EU-kommissionen vurderer selv, at lande som modtager budgetstøtte fra Kommissionen, klarer sig markant bedre indenfor væsentlige MDG indikatorer som f.eks. indskrivning til grunduddannelse, ligestilling, adgang til vand m.m. Ifølge EU's årsberetning for 2010 udgjorde budgetstøtte 24% af EU's samlede forpligtelser via EU-budgettet og den Europæiske udviklingsfond. I AVS-landene er generel budgetstøtte (GBS) det foretrukne EU instrument, mens sektor budgetstøtte (SBS) er det foretrukne instrument i andre regioner. Valget af instrumenter har ikke overraskende stor betydning. I Asien og Latinamerika udgjorde investeringerne i de sociale sektorer 63% af den samlede EU bistand, mens det kun var 28% i AVS-landene. Dette kan delvist forklares med den manglende mulighed for at følge allokeringen af den generelle budgetstøtte – men ikke alene. Derfor må valget af budgetstøtteinstrumenter i det enkelte land afhænge af behovet for sociale investeringer.

Forudsætningen for et nationalt ejerskab er en systematisk inddragelse af civilsamfundet i udarbejdelsen af nationale udviklingsplaner og budgetter. Concord Danmark finder det derfor også yderst kritisabelt, at civil society kun er nævnt ét enkelt sted i hele kommunikationen om budgetstøtte. Det viser med al tydelighed, at EU-kommissionen anerkender civilsamfundets rolle ift. budgetstøtte. Det er Concord Danmarks vurdering, at civilsamfundsinddragelsen i EU's forskellige budgetstøtteinstrumenter hverken har været systematisk eller strategisk. Danmark bør derfor arbejde for, at EU-kommissionens sikrer en klar rolle til lokale folkelige organisationer, som kan sikre kontrol af de offentlige institutioner og lægge et folkeligt pres på politikerne for at skabe rammerne for en fattigdomsorienteret udvikling, der inkluderer de svageste grupper. Effekten af budgetstøtte ville kunne øges markant, hvis EU-kommissionen fremover inddrogede civilsamfundet fra starten.

Forudsætningen for at bruge budgetstøtte som et politisk instrument til at fremme menneskerettigheder og demokrati er en grundig analyse af menneskerettighedssituationen i de enkelte lande og at kriterierne for ”good performance” er offentligt tilgængelige. EU's analyser af menneskerettighedssituationen er ikke offentligt tilgængelige i dag. Samtidig er det afgørende, at EU-kommissionen ikke stiller betingelser om f.eks. privatiseringer og nedskæringer i den offentlige sektor. Sådanne krav vil potentielt kunne modarbejde målsætningerne om fattigdomsbekæmpelse i de sociale sektorer og vil dermed vil støtten ikke give den ønskede effekt.”

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at Rådet drøfter Kommissionens meddelelse med det mål at styrke brugen af instrumentet og dets resultater og for at fremme en mere koordineret EU-tilgang til brugen af budgetstøtte.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til meddelelsen.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Der har dog den 22. november 2010 været fremsendt grund-og nærhedsnotat om Kommissionens grønbog om EU's budgetstøtte til tredjelande i fremtiden.

10. EU's forberedelse af det 4. højniveaumøde om bistandseffektivitet den 30. november – 1. december 2011 i Busan

KOM(2011) 0541

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte EU's position til det fjerde højniveaumøde om bistandseffektivitet i Busan, Sydkorea, den 29. november – 1. december 2011. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Kommissionen har i en meddelelse af 7. september 2011 forelagt Rådet et forslag til en fælles holdning til det fjerde højniveaumøde om bistandseffektivitet i Busan (HLF4).

HLF4 er en opfølgning på tidligere konferencer om bistandseffektivitet og de handlingsplaner herom, der blev vedtaget af det internationale samfund i 2005 i Paris og 2008 i Accra. Busan-mødet giver det internationale samfund mulighed for at skabe øget politisk opmærksomhed omkring centrale udviklingsproblematikker og sikre, at allerede indgåede aftaler efterleves til gavn for udviklingslandene.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Meddelelsen bygger på resultatet af den nyligt offentliggjorte evaluering af Pariserklæringen og lægger op til, at der ved HLF4 tages afsæt i Pariserklæringen og Accrahandlingsplanen, gennem en fokuseret tilgang baseret på centrale forpligtelser forankret på landeniveau. Dette skal ske gennem fleksible landebaserede strukturer og ledes af partnerlande.

Meddelelsen påpeger, at demokratisk ejerskab, gennemsigtighed og forudsigelighed, øget fokus på transparens, gensidig ansvarlighed, resultater samt skrøbelige stater og konfliktramte lande bør indgå i slutdokumentet fra Busan. Formålet med drøftelsen er at etablere en fælles holdning for EU og medlemslandenes prioriteter til HLF4. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen ventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte en fælles EU-holdning til HLF4, der lægger vægt på øget fokus på resultater, transparens, gensidig ansvarlighed, risikohåndtering og mere sammenhængende indsatser i skrøbelige stater og konfliktramte lande, samt at det internationale samfund fastholdes på de allerede afgivne løfter for bistandseffektivitet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt EU-landene om den fælles linje.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 3. december 2010.